

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul III nr.31

Iulie 2000

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna iulie 2000.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Evoluție pozitivă a producției industriale	2
<i>Stocuri</i>	- Evoluție mai puțin favorabilă a stocurilor	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Blocajul financiar – principala cauză a limitării producției	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie	8
<i>Prețuri</i>	- Trend ascendent al prețurilor.....	9
<i>Investiții</i>	- Evoluție pozitivă a activității de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Semnale mai puțin favorabile privind evoluția profitabilității.....	10
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

*Tendințe
generale*

Evoluțiile principalilor indicatori în luna iulie 2000

Opiniile exprimate de managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură evidențiază o evoluție în general favorabilă a principalilor indicatori economici ai activității de producție industrială în luna iulie.

Circa 33 la sută dintre participanți anticipează o tendință ascendentă a producției industriale, iar peste 55 la sută apreciază că aceasta se va menține la nivelul lunii anterioare. Gradul estimat de utilizare a capacităților de producție se situează și în această lună peste nivelul de 67 la sută. Atât volumul comenzilor totale, cât și al celor pentru export se vor încadra pe un trend pozitiv.

Procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului industrial stocurile de produse finite vor avea o evoluție ascendentă (circa 23 la sută dintre opinii) este în creștere ușoară față de luna anterioară, depășindu-l pentru prima dată în ultimele 12 luni pe cel al respondenților care estimează o evoluție descendentă a acestora. Stocurile de materii prime se situează în continuare în majoritatea ramurilor (aproape 90 la sută) la un nivel satisfăcător, însă în unele sectoare se mai semnalează probleme în desfășurarea activității de producție.

Drept principale cauze ale limitării creșterii economice sunt în continuare nominalizate: blocajul financiar, nivelul dobânzilor bancare, evoluția cursului monedei naționale, reducerea cererii pentru unele produse și lipsa materiilor prime.

Expectațiile inflaționiste sunt prezente și în această lună. Estimări pesimiste legate de evoluția prețurilor de producție se regăsesc în opiniile exprimate de un procentaj "record", reprezentat de peste 56 la sută dintre cei chestionați. Doar circa 43 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj mai anticipează o evoluție nemodificată a prețurilor.

Tendința de reducere a numărului de salariați pare a se accentua. Procentul celor care estimează o evoluție ascendentă a forței de muncă angajate în industrie se situează doar cu un procent peste nivelul lunii anterioare, în timp ce aproape 38 la sută dintre cei chestionați (față de circa 25 la sută în luna iunie) preconizează o evoluție descendentă.

În ceea ce privește evoluția investițiilor și cea a ratei profitabilității, estimările sunt pozitive; pentru fiecare dintre acești indicatori, câte 25 la sută dintre participanți anticipează un trend ascendent.

*Evoluția
producției*

Evoluție pozitivă a producției industriale

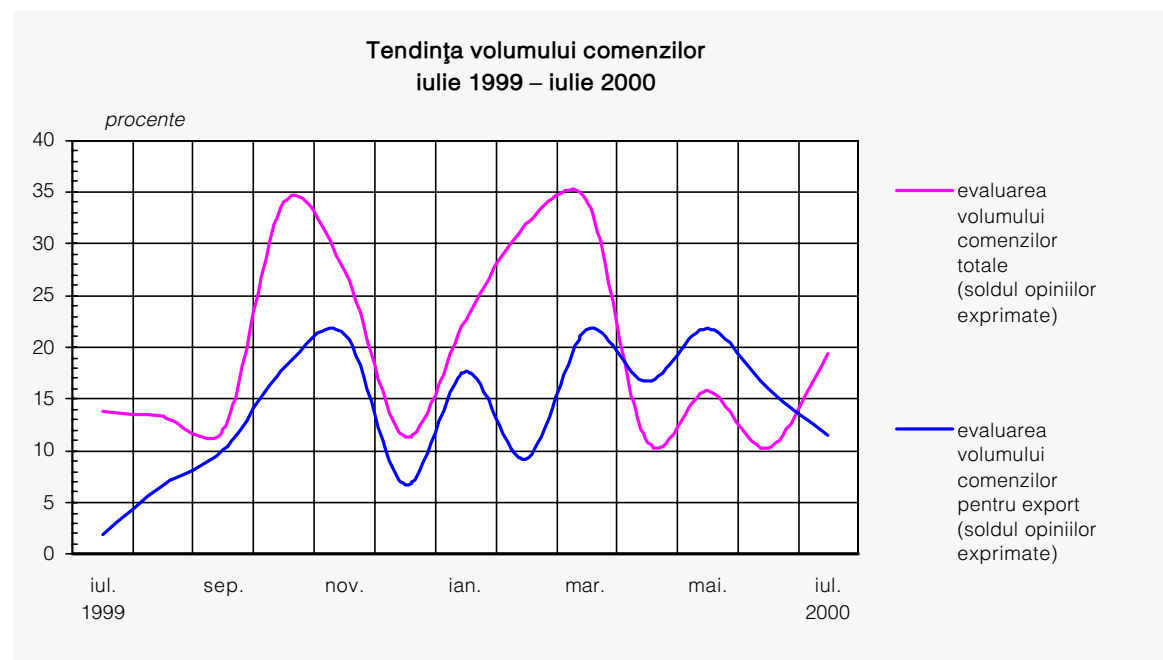
Din aprecierile managerilor întreprinderilor participante la sondaj se conturează perspectiva menținerii evoluției favorabile a volumului de comenzi. Circa 35 la sută dintre agenții economici a căror activitate se desfășoară în sectorul industrial estimează pentru

luna iulie creșterea portofoliului de comenzi și peste 48 la sută anticipează menținerea acestuia la același nivel; opiniile defavorabile însumează doar circa 15 la sută (față de 22 la sută în luna iunie).

O dinamică mai accentuată a comenzilor se apreciază că vor avea sectoarele: materiale de construcții, industria sticlei și porțelanului, prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, industria alimentară, mijloace ale tehnicii de calcul și de birou.

Evoluții	Jun. 2000	Iul. 2000
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	67,2%	67,3%

Mai mult de jumătate dintre agenții economici care-și desfășoară activitatea în sectorul de extracție și preparare a cărbunelui și minereurilor metalifere, a petrolului și gazelor naturale (circa 56 la sută), precum și o parte a celor din industria chimică și cea de mașini și echipamente apreciază că volumul comenzilor se va reduce.

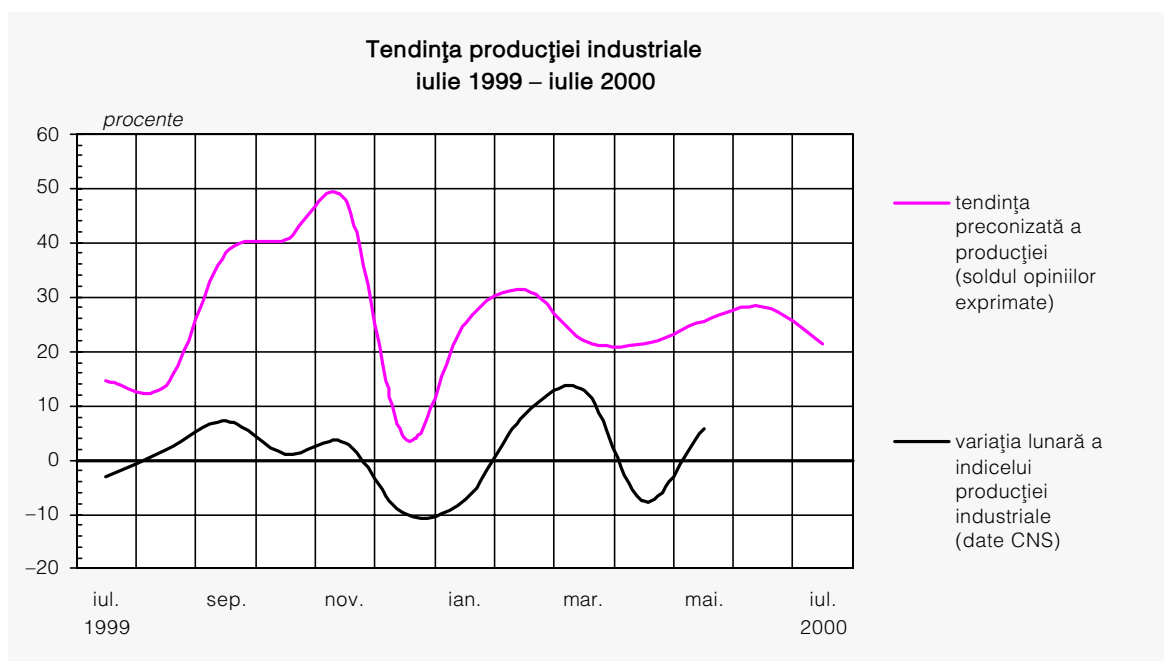
În privința comenzilor pentru export, estimările indică și în luna iulie o evoluție favorabilă. Un procentaj de peste 62 la sută dintre răspunsuri indică o evoluție nemodificată a volumului acestora. Circa 14 la sută dintre respondenți anticipează o creștere a exporturilor, în timp ce, la fel ca în luna precedentă, reduceri ale portofoliului de comenzi pentru export sunt așteptate de doar 3 la sută.

Pentru cea mai mare parte a agenților economici localizați în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria materialelor de construcții, industria textilă, industria de mașini și echipamente și cea a mijloacelor de transport cererea externă pentru produsele realizate va fi mai mare.

Nivelul cererii la export este mai scăzut decât în luna precedentă pentru o parte a agenților economici din industria de mijloace ale tehnicii de calcul, industria ușoară și cea de mașini și echipamente.

Din punct de vedere al evoluției producției, pe fundalul menținerii trendului pozitiv, se conturează un tablou ușor modificat față de cel cu care ne-am obișnuit de la începutul anului 2000. Astfel, procentajul celor care consideră că vor obține o producție superioară comparativ cu luna anterioară este, în luna iulie, rezultatul opiniilor exprimate de doar circa 33 la sută dintre participanții la sondaj (față de peste 45 la sută în lunile precedente). Pe de altă parte, stabilizarea și consolidarea cererii în multe sectoare determină majorarea substanțială a procentajului celor care estimează că producția se va menține la nivelul lunii precedente (de la circa 30 la sută la peste 56 la sută). Doar circa 11 la sută dintre agenții economici apreciază că în sectoarele pe care le reprezintă producția va scădea.

Evoluție pozitivă a producției industriale

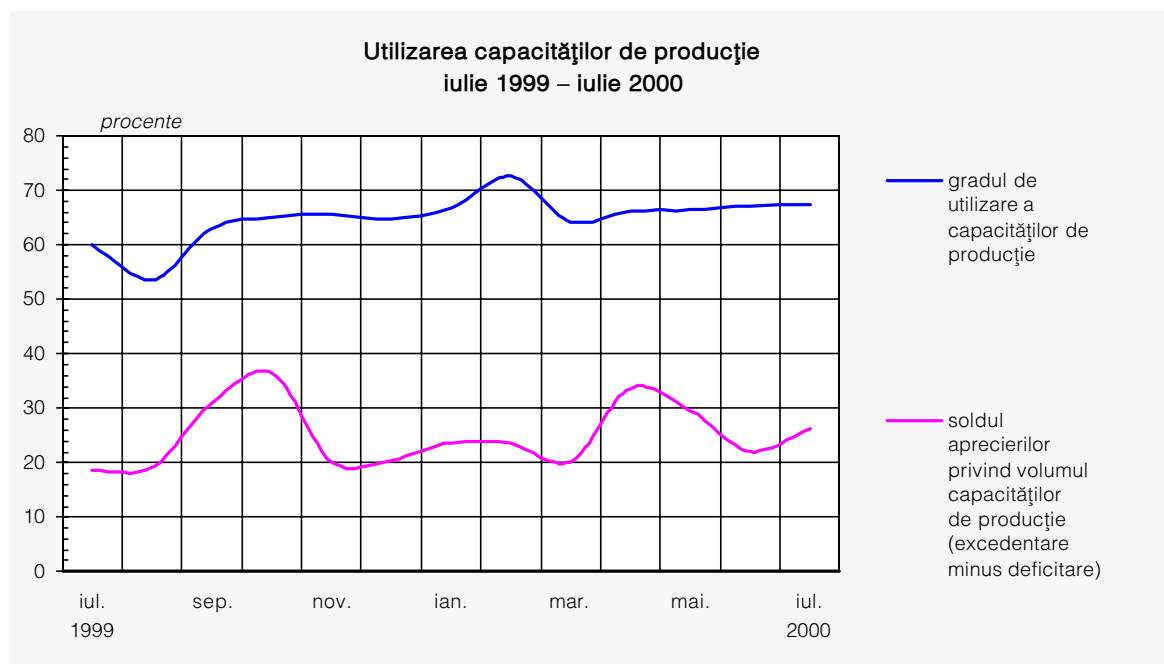
Evoluții peste media industriei sunt așteptate de cea mai mare parte a agenților economici (între 50 – 85 la sută) din următoarele sectoare de activitate: materiale de construcții, mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, prelucrarea petrolului, industria alimentară, activitatea de construcții.

O parte a agenților economici din industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria extractivă și sectorul de producție, transport și distribuție a energiei electrice și termice estimează pentru luna iulie o evoluție descendentă a producției.

Și în această lună capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de peste 67 la sută, pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie.

Față de lunile anterioare, variațiile privind gradul de utilizare a capacităților de producție existente s-au redus considerabil. La extremitățile intervalului se situează aceleași două ramuri, dar decalajul este mult mai redus: 84 la sută în industria ușoară și circa 53 la sută în industria mijloacelor de transport.

Aproape 70 la sută dintre participanți apreciază că există o bună corelație între capacitățile existente și programul de producție. În industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a lemnului, industria de prelucrare a petrolului și industria de mașini și echipamente și într-o mai mică măsură în industria materialelor de construcții, industria poligrafică și industria ușoară sunt în continuare semnalate capacități de producție utilizate sub potențialul de exploatare.

Evoluție bună a gradului de utilizare a capacităților de producție

Evoluție mai puțin favorabilă a stocurilor

Stocuri

Chiar dacă cu intensitate redusă, fenomenul de absorbție a stocurilor de produse finite s-a manifestat lună de lună. Prima dată după mult timp, estimările participanților la sondaj relevă, pentru luna iulie 2000, posibilitatea stagnării acestui fenomen. Circa 19 la sută dintre participanții la sondaj (față de 31 la sută în luna aprilie, 27 la sută în luna mai și 23 la sută în luna iunie) apreciază că dispun încă de piețe de desfacere permeabile pentru produsele realizate și că stocurile de produse finite vor avea o evoluție descendentă. Cele mai multe opinii în acest sens provin de la agenții economici din industria mijloacelor de

calcul și de birou, sectorul de prelucrare a petrolului, industria de mașini și echipamente, industria materialelor de construcții și industria de prelucrare a lemnului.

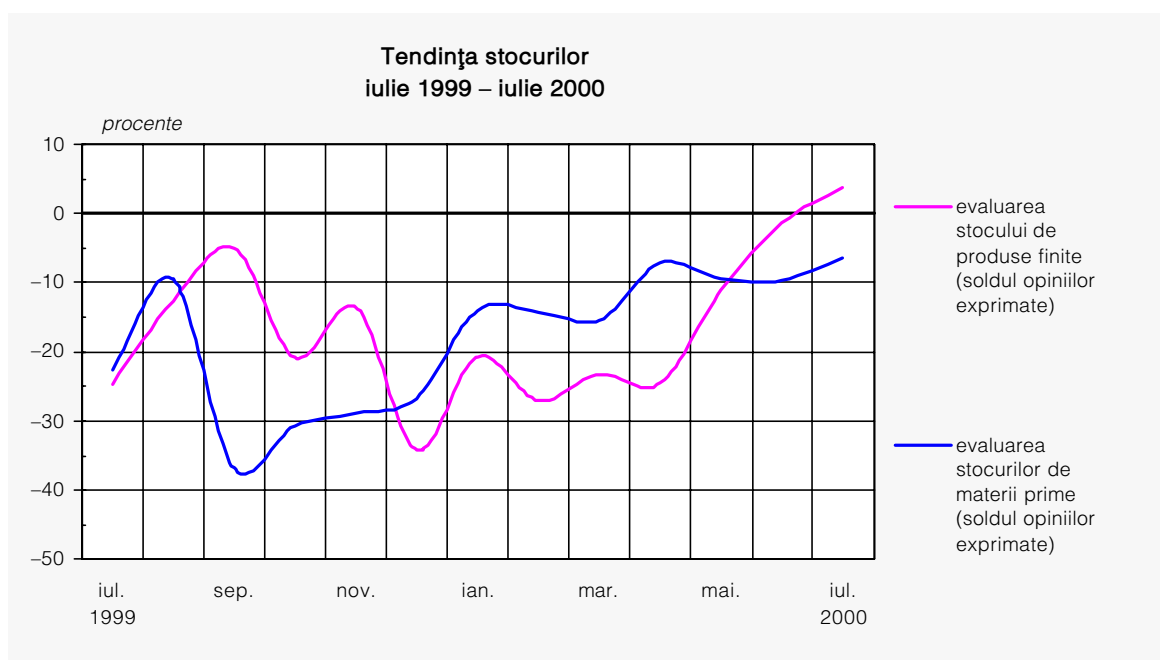
La polul opus se situează cei care estimează o evoluție ascendentă a stocurilor de produse finite și al căror procentaj a crescut de la doar 6 la sută în luna aprilie, la aproape 16 la sută în luna mai și la peste 21 la sută în luna iunie. Pentru luna în curs acesta se situează în jurul nivelului de 23 la sută. În condițiile reducerii cererii, creșterea preconizată a producției va conduce la majorarea stocurilor în industria extractivă, industria alimentară, industria chimică și, parțial, chiar industria mijloacelor tehnicii de calcul și de birou și industria de prelucrare a petrolului, unde probabil că preconizata creștere a producției nu este în totalitate acoperită cu comenzi.

Evoluții	Iun. 2000	Iul. 2000
Stocurile de produse finite	↘	↗
Stocurile de materii prime	↘	↘

Cei care apreciază că au suficiente materii prime însumează procentajul record de peste 87 la sută, depășind cu mult anticipările exprimate pe parcursul întregului an 1999 și chiar pe cele din primele luni ale anului în curs.

Cu toate acestea, mai există încă sectoare unde lipsa materiilor prime constituie unul din principalii factori care afectează buna desfășurare a procesului de producție. Producătorii din industria lemnului și a mobilei, industriile de mașini și echipamente, industria textilă, industria alimentară și metalurgia (în total circa 8 la sută dintre cei chestionați) semnalează persistența dificultăților cu care se confruntă în aprovizionare.

Stagnare a fenomenului de absorbție a stocurilor de produse finite

Blocajul financiar – principala cauză a limitării producției

Printre cauzele limitării creșterii producției industriale, managerii din întreprinderile participante la sondajul de conjunctură identifică cu prioritate dificultățile generate de nerespectarea disciplinei financiare. Blocajul financiar este în continuare perceput, de către aproape 60 la sută dintre cei chestionați, drept principalul factor care împiedică buna desfășurare a procesului de producție.

Imposibilitatea asigurării unor fluxuri financiare pozitive ca urmare a lipsei acute a lichidităților este reclamată în toate ramurile activității industriale de către majoritatea agenților economici; în industria alimentară, industria poligrafică și industria mijloacelor de transport problemele de solvabilitate sunt declarate ca principale surse ale limitării creșterii producției doar de către circa 20 la sută dintre participanții la sondaj.

Deprecierea monedei naționale generează dificultăți în desfășurarea activității productive în opinia a circa 34 la sută dintre participanții la sondaj. Cu excepția industriilor extractive, industriei poligrafice, industriei mijloacelor de transport, sectorului de producție și distribuție de energie electrică și activității de construcții, unde influența nefavorabilă a creșterii cursului de schimb leu/dolar pare a fi mai puțin resimțită, deprecierea leului este nominalizată pentru influența sa nefavorabilă asupra procesului de producție în toate sectoarele de activitate, în proporții cuprinse între 30 și 85 la sută, în funcție de dependența acestora de importul de materii prime.

Tot un procentaj de circa 34 la sută însumează și opiniile participanților la sondaj care apreciază că nivelul ridicat al dobânzilor practicate de bănci în relațiile cu clienții nebankari îngreunează procesul de producție, reducând mult șansele întreprinderilor de a accede la credite. Astfel de aprecieri au fost făcute în principal de agenții economici din metalurgie, industria mijloacelor tehnicii de calcul, edituri, poligrafie, chimie și fibre sintetice.

Cu toate că peste 80 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că volumul comenzilor are în această lună un nivel ascendent sau cel puțin satisfăcător, se pare că portofoliul de comenzi nu asigură totuși o acoperire corespunzătoare a programului de producție. Circa 28 la sută dintre respondenți apreciază că cererea este insuficientă și consideră lipsa comenzilor ca fiind unul dintre factorii perturbatori ai procesului de producție. Aceste răspunsuri provin de la agenți localizați în industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, producția, transportul și distribuția de energie electrică și activitatea de construcții.

Un procentaj de circa 22 la sută dintre agenții economici consideră că lipsa materiilor prime afectează activitatea în industria de prelucrare a lemnului, prelucrarea petrolului și industria de mașini și echipamente.

Utilizarea
forței de muncă

Trend descendent al forței de muncă angajate în industrie

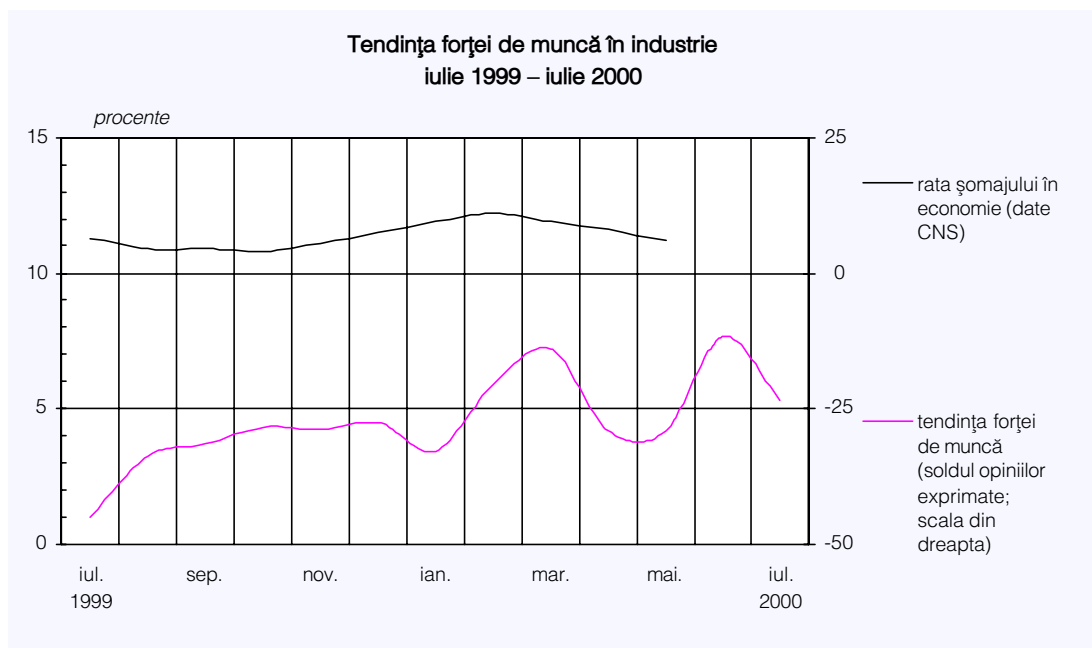
Pentru luna iulie, estimările agenților economici participanți la sondaj evidențiază o accentuare a trendului descendent al forței de muncă angajate în activitățile industriale.

Așezarea activității economice pe principiile economiei de piață (eficiență și competitivitate) și continuarea reformei economice la nivel microeconomic implică disponibilizări masive de personal care, neacompaniate de măsuri de reorientare profesională, generează șomaj.

După ce, pentru trei luni consecutiv, majoritatea celor chestionați (peste 60 la sută) au apreciat că în ramurile pe care le reprezintă tendința predominantă era de stabilizare a nivelului de utilizare a forței de muncă, pentru luna iulie estimările sunt mai puțin optimiste. Doar circa 49 la sută dintre participanți consideră că tendința forței de muncă angajate va rămâne nemodificată.

Circa 38 la sută dintre respondenți (față de 25 la sută în luna iunie) estimează o evoluție descendentă a forței de muncă. Afectate de reducerile de personal sunt industria chimică, industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, metalurgia, industria de mașini și echipamente, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, sectoare care se regăsesc și printre cele care reclamă reducerea portofoliului de comenzi sau o utilizare sub potențialul productiv a capacităților de producție din dotare.

Forța de muncă angajată în industrie scade

Totuși, în unele sectoare de activitate, ca urmare a expectațiilor optimiste legate de evoluția producției, un procentaj de circa 14 la sută dintre respondenți apreciază că forța

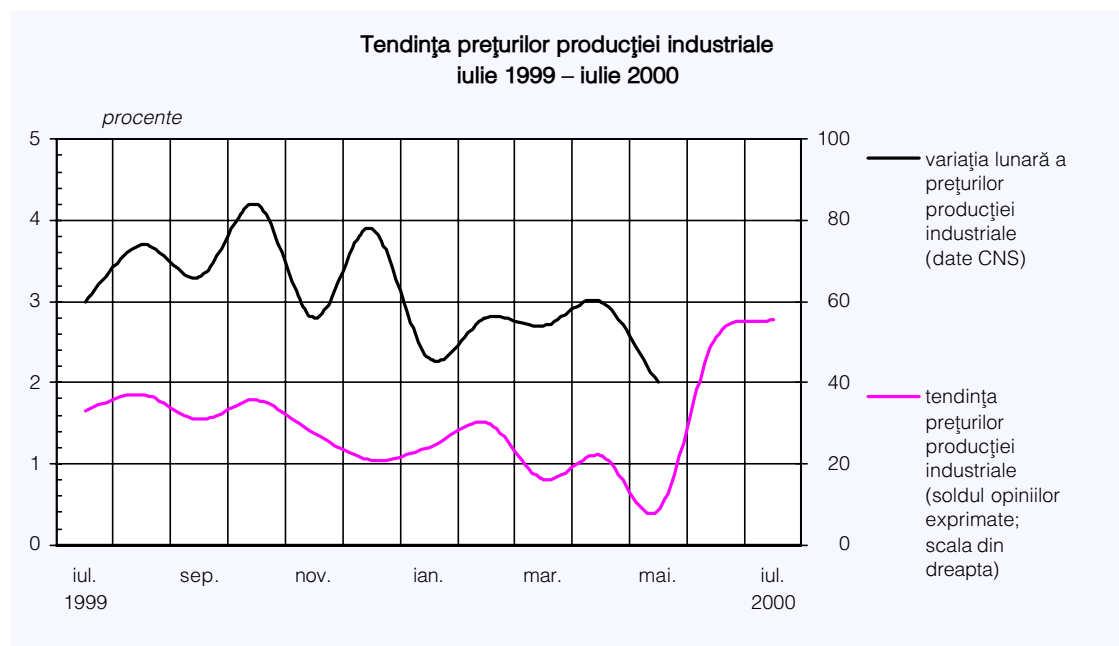
de muncă angajată va spori. Aceasta a rezultat ca urmare a răspunsurilor provenite de la majoritatea agenților economici din ramurile extractive, dar și de la o parte dintre agenții economici din industria alimentară, prelucrarea lemnului, industria ușoară și activitatea de construcții.

Trend ascendent al prețurilor

Prețuri

Semnalată încă din luna anterioară de mai mult de jumătate dintre cei chestionați, iminența creșterii prețurilor este prezentă în expectațiile operatorilor economici și în luna iulie. Peste 56 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că evoluția prețurilor de producție va fi în continuare ascendentă.

Creșterea prețurilor pare a fi cel mai puțin resimțită în industria textilă și poligrafie, precum și în sectorul de producție, transport și distribuție a energiei electrice. În funcție de influența exercitată de ajustarea prețurilor combustibililor, energiei electrice și termice, dar și de deprecierea monedei naționale, restul participanților la sondaj (în proporții cuprinse între 30 - 85 la sută) apreciază că presiunea inflaționistă va crește.

*Tendință
ascendentă a
prețurilor
producției
industriale*

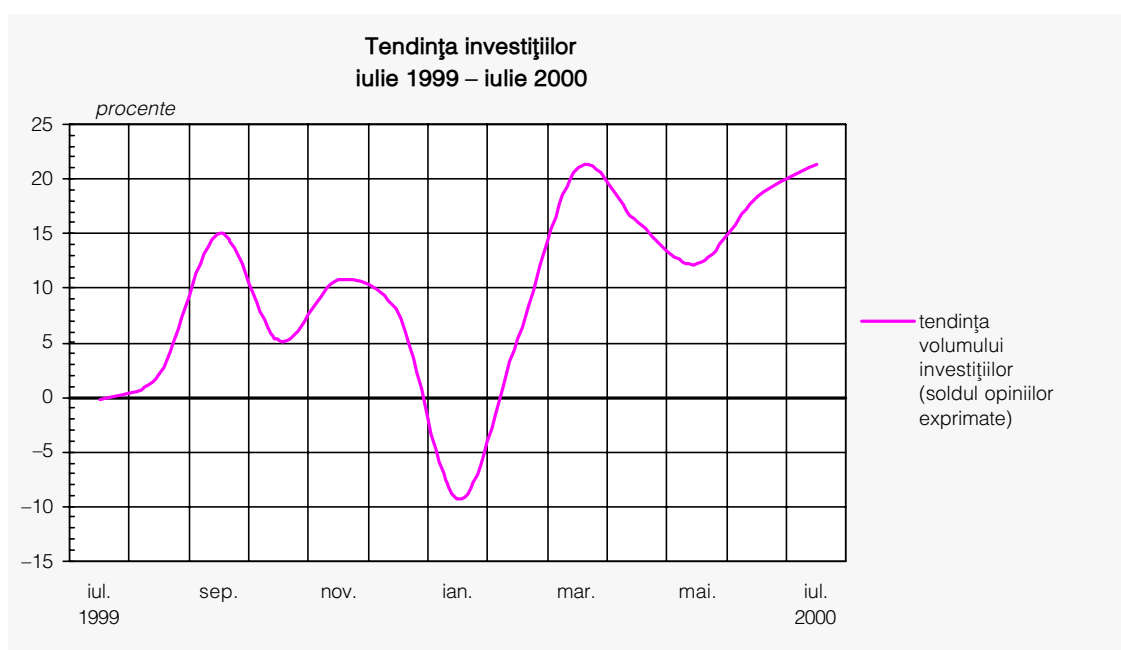
Circa 43 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj estimează că în sectoarele pe care le reprezintă nu vor avea loc, cel puțin deocamdată, modificări esențiale ale prețurilor de desfacere practicate, încercându-se menținerea eficienței activității economice desfășurate prin sporirea productivității și mai puțin prin urcarea prețurilor de producție fără ajustarea cheltuielilor și costurilor de fabricație.

Investiții***Evoluție pozitivă a activității de investiții***

Ca și în luna precedentă, estimările agenților economici participanți la sondaj relevă menținerea procesului investițional pe un trend ușor ascendent.

În medie pe industrie, 25 la sută dintre participanți apreciază că procesul investițional dispune de resurse și va avea o evoluție ascendentă față de luna anterioară. Distribuția pe ramuri arată că cei care au imprimat această tendință sunt în principal agenții economici din ramurile de prelucrare a petrolului, industria mijloacelor de transport, industria alimentară și unitățile de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Trend pozitiv al volumului de investiții

La polul opus se află producătorii din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria ușoară și activitatea de construcții care, cu toate că se bucură de o relansare a activității de producție, au încă dificultăți în identificarea de surse pentru investiții.

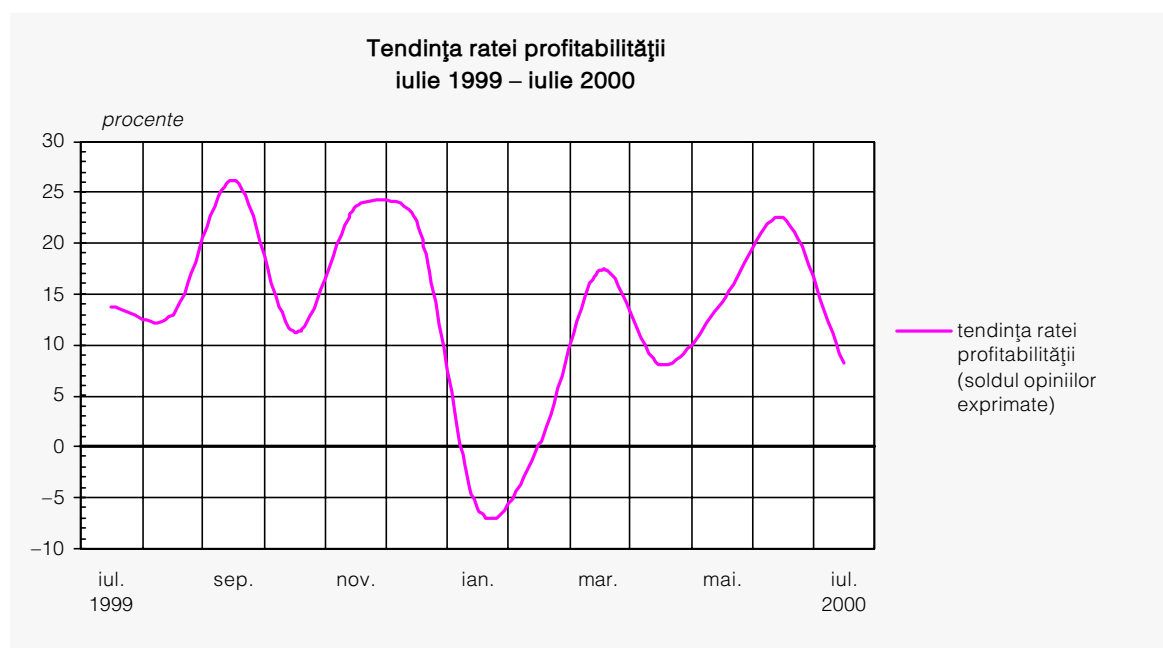
Majoritatea participanților la sondajul de conjunctură (aproape 70 la sută) apreciază că imaginea mediului investițional românesc nu va suferi modificări semnificative în perioadele imediat următoare.

Profitabilitate***Semnale mai puțin favorabile privind evoluția profitabilității***

În condițiile noului val de scumpiri ce afectează toate sectoarele de activitate, întreprinderile componente ale eșantionului chestionat găsesc mai greu soluții de identificare și îndepărtare a componentelor neperformante ale costului de producție, astfel încât să reușească obținerea unui nivel de rentabilitate cel puțin satisfăcător.

Un procent de 17 la sută dintre respondenți, constituit în principal din cea mai mare parte a agenților economici din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (85 la sută), prelucrarea petrolului (42 la sută), activitatea de construcții (38 la sută) și industria mijloacelor de transport (36 la sută) consideră că vor avea o profitabilitate mai mică decât în luna iunie 2000.

Circa 25 la sută dintre participanții la sondaj (față de 36 la sută în luna iunie) apreciază că totuși rata profitabilității va crește în luna iulie. Ramurile care sporindu-și productivitatea au reușit o ameliorare a costurilor și speră că vor reuși în continuare să-și îmbunătățească performanțele, devenind mai rentabile, sunt: metalurgia, industria materialelor de construcții, industria alimentară, industria textilă, și parțial activitatea de construcții.

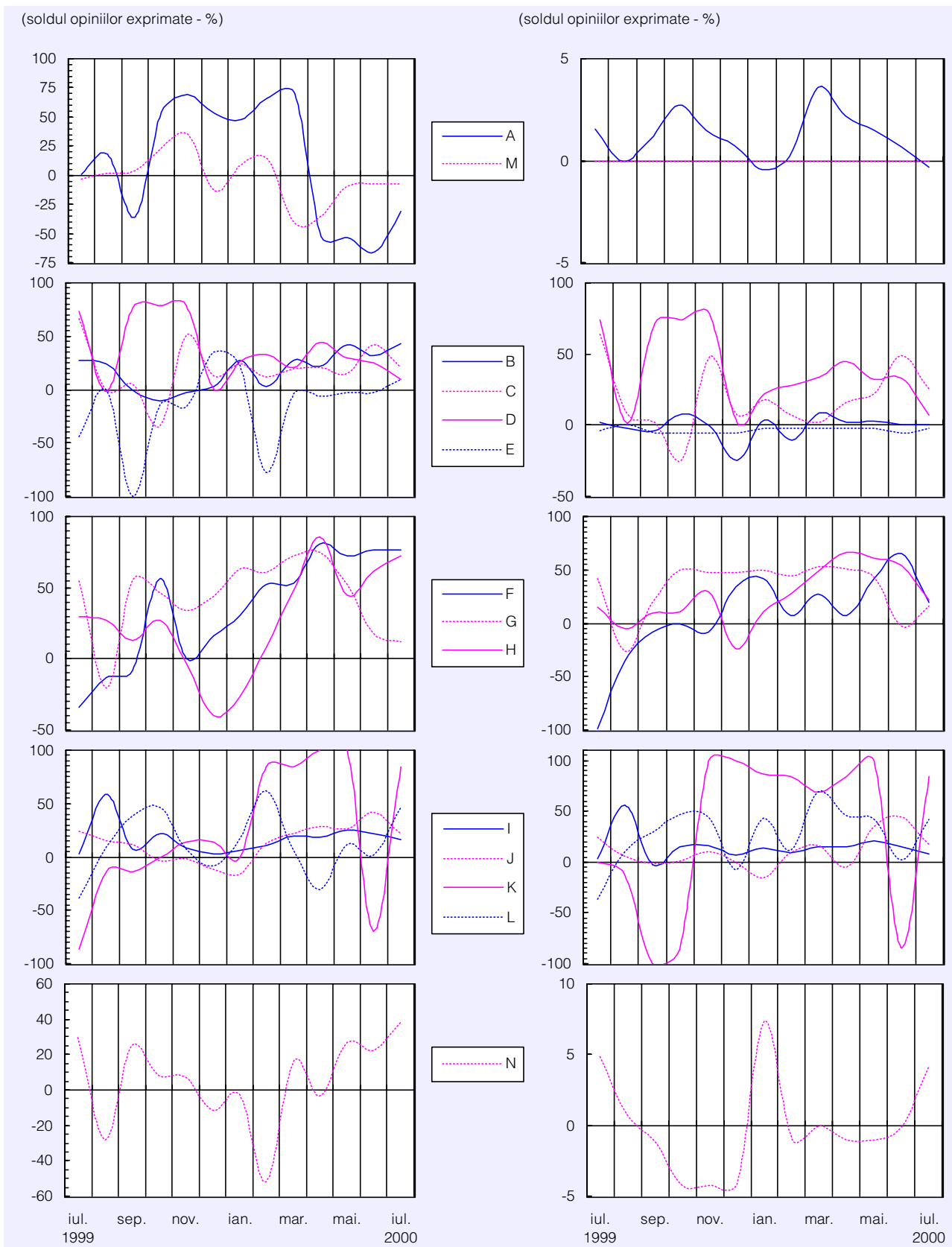

*Atenuare a
semnalelor
pozitive în
evoluția
profitabilității*

Majoritatea celor chestionați (circa 57 la sută) apreciază că finalizarea lucrărilor de modernizare și re tehnologizare, precum și preocuparea permanentă pentru reducerea costurilor vor duce la menținerea nivelului de rentabilitate. Aceste răspunsuri provin în special din ramurile: poligrafie, industria extractivă, industria alimentară, industria chimică, mijloace de transport, mașini și echipamente, prelucrarea lemnului și industria ușoară.

Evaluarea volumului comenzilor totale

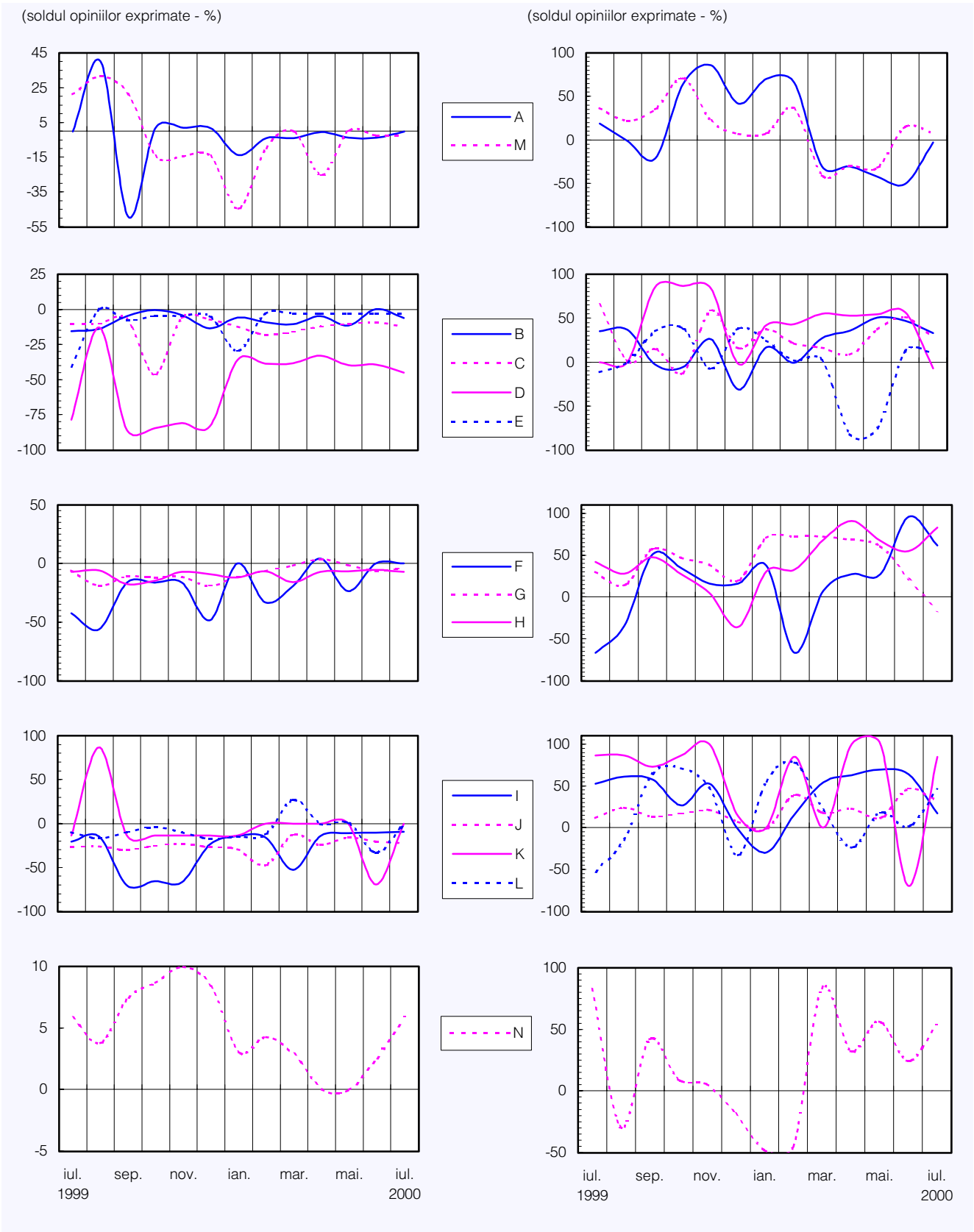
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

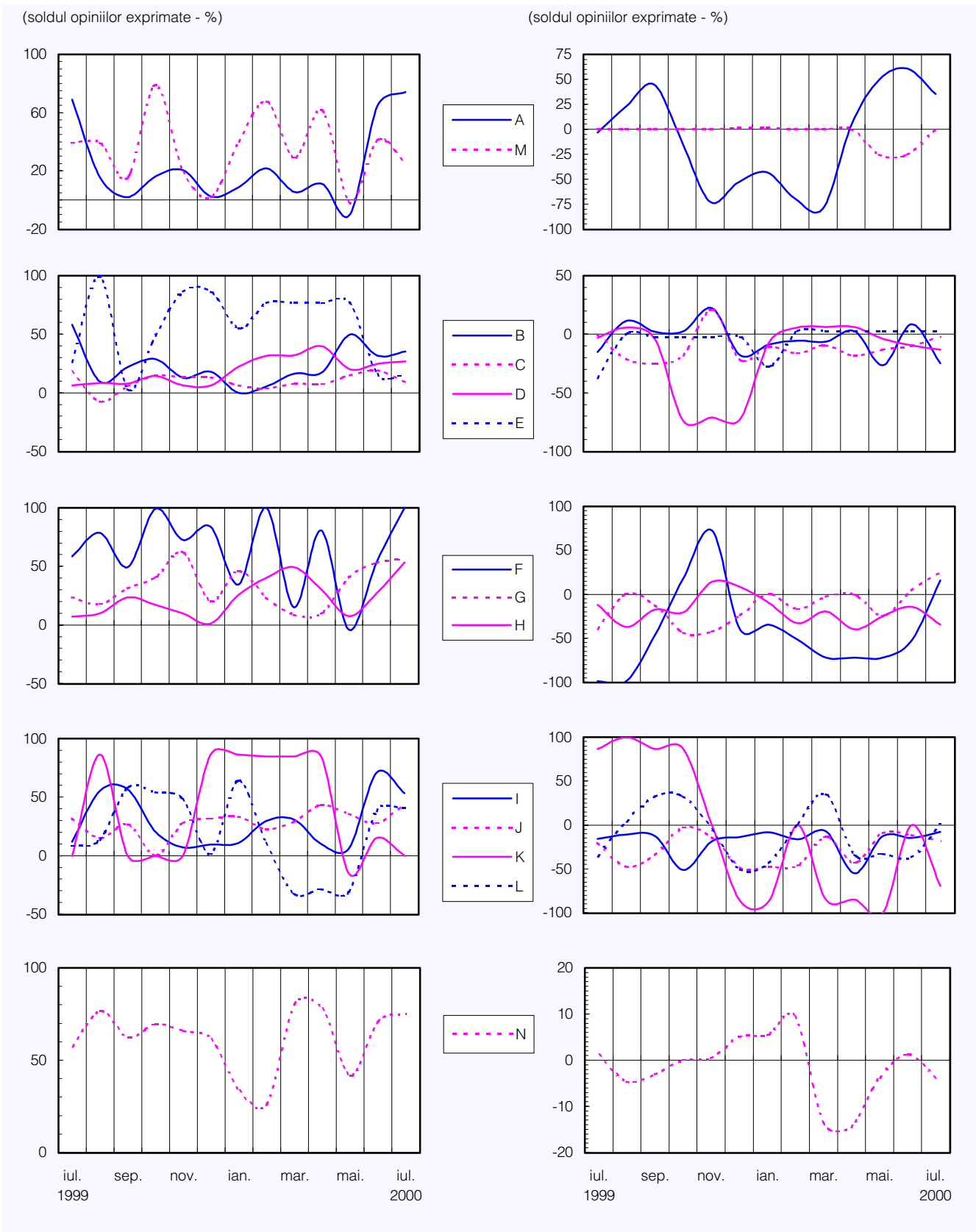
Tendența preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de desfacere

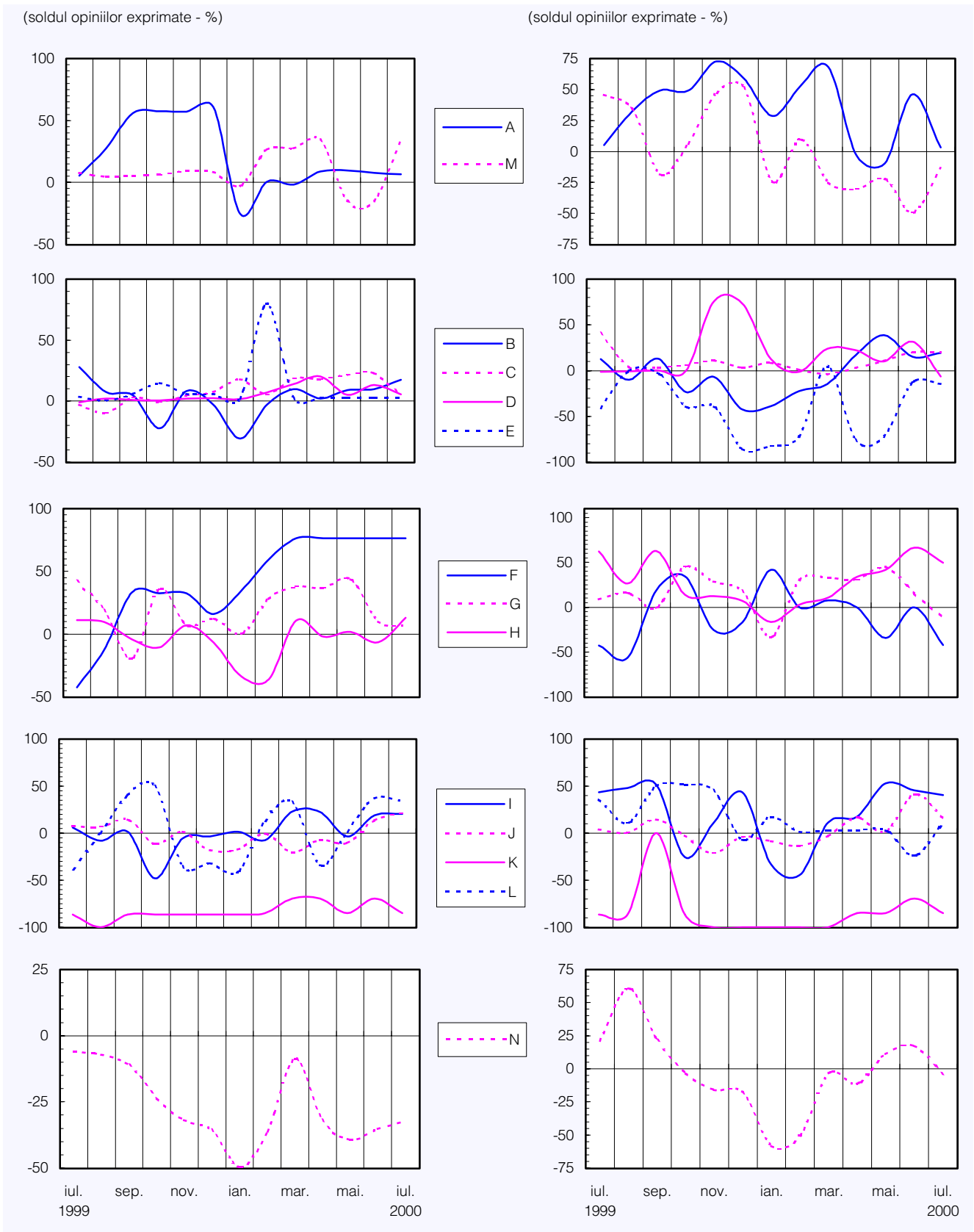
Evaluarea stocului de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor și agențiilor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B** - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C** - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D** - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E** - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F** - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G** - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H** - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I** - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J** - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;
- K** - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L** - mijloace de transport;
- M** - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N** - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

Notă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în 18 iulie 2000.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele și agențiile
Băncii Naționale a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost
realizate de Direcția Studii și Publicații, tel. 01/312.43.75, fax 01/314.97.52
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*